

Maturitní okruhy - Dějepis

1 – Pravěk

periodizace lidských dějin, periodizace pravěku, společenské řády (prvobytně pospolný, otrokářský, feudalismus, kapitalismus), antropogeneze, paleolit, mezolit, neolit (člověk zemědělec, původ v oblasti úrodného půlměsíce – V), eneolit (směnný obchod)
rozdíl mezi pravěkem a starověkem (rozpad prvobytně pospolné společnosti, písemné doklady)

2 - Orientální despocie

charakteristika nejstarších států, příčiny a místa jejich vzniku, vysvětlení termínu orientální despocie, uvést příklady, Egypt, Mezopotámie, Indie, Čína, Asýrie, Persie, Foinikie, říše Chetitů, stát a osudy Izraelitů – způsob života, náboženství, zeměpisná poloha, významná místa, věda, kultura, umění, přínos příslušných kultur pro další vývoj lidstva, nástin hospodářství a způsobu obživy

3 - Státy klasického otroctví, starověké Řecko

otrokářský řád, patriarchální a klasické otroctví, poloha st. Řecka, přírodní podmínky, způsob obživy, nejstarší starověké osídlení
periodizace řeckých dějin: rané období (Achátové, Mykény), doba homérská (Ilias a Odyssea, první řecká kolonizace, počátky polis), doba archaická (charak. řeckých polis, druhá řecká kolonizace, Velké Řecko, raná řecká tyranis, typy polis: Sparta a Athény), doba attická (řecko – perské války, Athény v čele Řecka, Perikles, výstavba města, peloponéské války), helenistická doba (Makedonie, Řecko pod nadvládou Filipa a Alexandra Makedonského, říše Alexandra M., vývoj po jeho smrti, státy diadochů, připojení Řecka k Římu)
řecká civilizace, kultura, umění, náboženství, kultura krétsko – mykénská (Kréta)

4 - Starověký Řím

zeměpisná poloha, přírodní podmínky, způsob obživy, obyvatelstvo (osídlení, Italikové, Etruskové, Řekové, Féničané)
periodizace dějin: civilizace Etrusků (kultura, umění, hospodářství, typ státu, města)
období římského království (Latinové, založení Říma, organizace moci a správy v Římě, patriciové a plebejci), období ř. republiky (organizace moci a správy, politická práva jednotlivých společenských vrstev, boj plebejců o získání politic. práv, tribunové lidu, vznik habilit), postupné ovládnutí Itálie Římem, punské války, důsledky římských výbojů, krize a pád římské republiky (bratři Gracchové, boj se spojenci, Sulla, Spartakus, Catillina, Cicero, Caesar, první a druhý triumvirát), doba císařská (Octavianus – Augustu, principát a dominát, hrůzovládci, Hadrián, Diokletián, rozsah římského impéria, stěhování národů a zánik říše západořímské, kolonát)
charakter římské civilizace, římská věda, kultura, umění a jejich význam pro další vývoj lidstva

5 - Raný středověk (do 10. století)

feudalismus, středověk, periodizace, raně feudální vztahy, germánské království na území bývalé říše západořímské, říše Franků, Byzantská říše, Arabové, Velká Morava a nejstarší státní útvary na našem území, předrománské umění, křesťanství

6 - Český stát v 10. – 12. století

nejstarší Přemyslovci (9. století), Bořivoj, Ludmila, Vratislav I., Drahomíra, svatý Václav, Boleslav I., II., III., Oldřich a připojení Moravy k Čechám, Břetislav a stařešinský řád, systém

údělů, Vratislav II. (1063, 1085), Vladislav II. (křížová výprava, královský titul, primogenitura), hradské soustavy, arcijáhensství, vývoj církevní organizace u nás od 10. století, práva, vztah k římské říši

7 - Křesťanství východní a západní

vývoj křesťanského učení a církve na východě (Byzantská říše) a západě (Řím aj.) až po velké církevní schizma r. 1054, vznik dvou křesťanských center, nástin dalšího vývoje – pokus o opětné sjednocení, role křížových výprav, křesťanské řehole

8 - Vznik některých evropských států

počátky polského státu - slovanské stěhování národů, Slované, kteří nevytvořili stát, postupné sjednocování polských kmenů, vztah Poláků k přemyslovskému státu, Polané, Měšek I., Piastovci, Boleslav Chrabrý, sv. Vojtěch, arcibiskupství v Hnězdně, Radim, feudální rozdrobenost ve 12. století

vznik Uher - příchod Uhrů, rok 995, Arpádovci, Štěpán I., Horní země, počátky Anglie a Francie, role Normanů a dalších etnik při vzniku těchto států

Kyjevská Rus - Varjagové, Rurik, Kyjev, Novgorod, Oleg, Vladimír, pokřtění Rusi, Jaroslav Moudrý, Vladimír Monomach, Tataři, rozpad, pravoslavlí, kultura

vznik Svaté říše římské n.n. – vývoj od Verdunské smlouvy roku 843, Ludvík Němec, omezování vlivu Karlovců, růst moci místních vévodů, Jindřich I. Ptáčník, Ota I. a vznik císařství, rozsah říše a její postavení na Západě, otonská renesance Fridrich I. Barbarossa - Štaufové, Chebský hrad, rok 1158, Fridrich II. – Zlatá bula sicilská

9 - Boj o investituru

nástin situace v křesťanské církvi do 10. století, světští a řádoví kněží, mnišské řády, schizma 1054, vztah duchovní a světské moci v 10. a 11. století, roztržka Jindřicha IV. a Řehoře VII., pokoření u Canossy, konkordát Wormský, nový poměr církve a světské moci
průběh boje o investituru (termín !) u nás

10 - Křížové výpravy

příčiny, průběh, výsledky a význam, účast Čechů

11 - Románské umění

dobové vymezení, společenské kořeny, název, rozšíření, charakteristika románské architektury, malířství, sochařství, doložit konkrétními památkami z evropského i domácího prostředí, literatura

12 - Středověk

Časové vymezení, novinky v zemědělství (nástroje, trojpolný systém aj.), kolonizace, řemeslo, peněžní hospodářství, hrady, rozvrstvení společnosti, vznik měst (proč, kde, jak, druhy, práva, samospráva, obyvatelstvo), university

13 - Český stát za posledních Přemyslovců

Jména, doba vlády, charakteristika období, přínos jednotlivých osobností pro český stát, Rudolf Habsburský, Ota Braniborský, Závaš z Falknštejna, vymření Přemyslovců

14 - Svatá říše římská národa německého 13. – 15. století

lokální vymezení, název, příčiny její roztržnosti, poměry v německé oblasti a hanza, poměry v italské oblasti a jejich kořeny

15 - Východní Evropa ve 13. – 15. století

charakteristika kočovnického feudalismu, říše Mongolů, Čingischán, tatarské výboje (směry) Tataři u nás, řád německých rytířů, jeho postavení v Pobaltí, vznik litevského velkoknížectví, soudobá situace v Polsku, příčiny vzniku polsko-litevského státu, Jagellonci, porážka německých rytířů, Tataři a Kyjevská Rus, Zlatá horda, boje ruských knížat s nepřáteli (Alex. Něvský), růst významu Moskvy, Ivan Kalita, Dmitrij Donský, první car Ivan III. a definitivní porážka Tatarů, Turci a konec Byzance

16 - Vznik Španělska a centralizovaných mocností Anglie a Francie

situace na Pyrenejském poloostrově, Arabové a reconqista, sjednocení Kastilie a Aragonie, připojení Grenady roku 1492, role katolické církve zde feudální rozdrobenost ve Francii, Kapetovci a Plantagenetové, Filip II. August, albigenští a inkvizice, Filip IV. (počátek generálních stavů, vztah k papeži, avignonský exil, jeho řešení finančních potíží, rod Alois), stoletá válka (příčiny, průběh, významné bitvy, černá smrt, selská válka ve Francii, Jacqeri, Jana z Arku, výsledek války), charakteristika Francie kolem 15. století

Plantagenetové a jejich vztah k Francii, Jan Bezzemek (Magna Charta, počátky parlamentu, dopad stoleté války v Anglii), selská válka, John Wicleff, Wat Tyler, válka růží (její smysl, účastníci, výsledek), nová šlechta, Tudorovci

17 - Lucemburkové na českém trůně

české země 1306 – 1310, příčiny volby Jana Lucemburského českým králem, jeho vztah k české šlechtě a vnitřní politika, její úspěchy a neúspěchy, evropské aktivity a jejich význam pro české země

osobnost Karla IV. – panovnické předpoklady, jeho spory, posílení katolické církve, poměr ke šlechtě, bohemocentrismus a jeho projevy, rozsah českého státu za jeho vlády, politika v říši (i sňatková), způsob rozdělení jeho dědictví, čím pomohl připravit krizi českého státu

Václav IV. – charakteristika, přednosti a nedostatky osobnosti, jeho postavení jako římského panovníka a komplikovanost mezinárodní situace (schizma), vnitropolitická aktivita, střety s českými stavy, hospodářský dopad, jeho vztah k církvi a Janu Husovi

18 - Husitství

Palackého a Pekařovo pojetí, kořeny v době Karla IV. a Václava IV., příčiny, kritici církve, Jan Hus a Karlova universita, periodizace husitských válek, rozvrstvení české společnosti ve vztahu k nim

1. etapa – 1. pražská defenestrace, Jan Želivský, další střediska husitů, městské svazy, sněm čáslavský, křížové výpravy proti českým kacířům, Jan Žižka, adamité, 4 pražské artikuly, rozštěpení husitského tábora

2. etapa – příčiny úspěchu husitů, vznik panské jednoty, důležité bitvy, další křížové výpravy, smrt Žižky, další husitsí vojevůdci, sirotci, táboři, pražané, rejsy (spanilé jízdy), koncil v Basileji (příčiny, cíl, soudce chebský, výsledek), situace doma ve 30. letech, bitva u Lipan, výsledky a význam husitského hnutí

19 - Český stát za Jiřího z Poděbrad a Jagellonců

rozprášení husitských vojsk, bratřické hnutí na Slovensku, situace na českém trůně (Zikmund Lucemburský, Albrecht Habsburský, Ladislav Pohrobek), postavení Jiříka z Poděbrad, jeho politická kariéra a zásahy po roce 1458, situace v české církvi a vztah Jiřího a arcibiskupa Rokycany k papeži, Jiřího diplomacie, boje s Matyášem Korvínem a jejich výsledky, příčina volby Jagellonců na český trůn, charakteristika jejich vlády (Vladislavské zřízení zemské, pak svatováclavská smlouva), Ludvík Jagellonský a rok 1526

20 - Turci v Evropě

Původ Turků (střední Asie), postup bojovných Osmanů na úkor Byzance, ovládnutí Balkánu, křížové výpravy proti nim (Zikmund Lucemburský, Cezarini), pád Cařihradu, podmanění celého Balkánu, Turci nebezpečím pro Evropu, Uhry (Matyáš Korvín, Ludvík Jagellonský), postup až do roku 1683 (boje s Habsburky)

21 - Gotická kultura

název, časové vymezení, vztah k románskému umění, renesanci, vznik (kdy, čím podmíněn) šíření nového slohového cítění, místní varianty slohu, jeho vztah k náboženství a dobové situaci, katedrála jako vrcholný projev gotiky, pozvolný zájem o realitu charakteristika g. architektury (typické prvky, jejich smysl, konkrétní příklady z domova i zahraničí) g. malířství (druhy, témata, význam, české osobnosti), sochařství (od reliéfu k plnoplastické figuře, sloh krásných madon, příklady), rytířská kultura

22 - Objevné plavby a jejich důsledky pro Ameriku i Evropu

předpoklady (technické, hospodářské, ideové), trasy (na západ, obeplutím Afriky), postupné úspěchy plavců pod vlajkou Španělska a Portugalska, významní mořeplavci (včetně Jindřicha Mořeplavce), obeplutí zeměkoule, dopad objevení Ameriky pro domorodce (Inky, Aztéky – Cortéz a Pissare), pro Evropany - počátky koloniálních soustav, astronomické a zeměpisné poznatky, vliv na obchod a jeho nová evropská střediska, vznik finančních domů, cenová revoluce , vzestup Španělska a Portugalska

23 - Renaissance a humanismus, manýrismus

objasnění pojmů, vznik (kdy, kde, hospodářské kořeny)

Humanismus – hlavně v literatuře, jeho latinské a národní větve, příklad na domácí literatuře, evropská představitelé, rozvoj přírodních věd a hlavně astronomie

Renaissance – pojem, periodizace, charakteristika, literatura (rozdíl mezi ní a humanistickou), architektura – typické prvky, techniky, stavby, proč v Litomyšli prvotřídní ren. zámek ?, B. Ried, Brunelleschi, Michelangelo, malířství – perspektiva, nábož. témata ale zájem o světský život (?), Itálie a Zápád, význační malíři (italští, dále Durer, bratři van Eyckové, zejména Jan), rysy sochařství a jeho špičkoví představitelé (Michelangelo, Donatello)

Michelangelo – konec manýrismu i baroku

24 - Reformace

pojem, příčiny, počátek, nástin průběhu, výsledky v Německu (Luther, Muntzer, německá selská válka, Augšpurská konfese), Švýcarsko (Zwingli, náboženská válka, hrůzovláda novokřtěnců v Munsteru, Kalvín, kalvinismus), Skandinávie (Kalmarská unie, vítězství reformace a jeho dopad), Anglie (Jindřich VIII. a vznik anglikánské církve jako řešení jeho osobních problémů i všeobecné nechuti vůči katolicismu a Římu), Francie (vztah krále ke katolické církvi, šíření protestantismu, pokus o zničení hugenotů za Bartolomějské noci, ukončení náboženských válek Ediktem nantským 1598)

25 - Habsburkové na českém trůně a české země doby předbělohorské

vývoj Habsburků ve středověku, dvě větve rodu (španělská a středoevropská), území ovládané středověk. Habsburky, příčiny jejich volby na český trůn roku 1526, charakteristika politiky, vztah k českým stavům v 16. století (rok 1547 - šmalkaldská válka), vztah k českým protestantům, povolání jezuitů do Čech, Maxmilián II. a Česká konfese 1575, Rudolf II. a jeho Majestát, vpád Pasovských, Matyáš, složení českých stavů, zemské sněmy, zemské desky, zemský soud, nejvyšší zemští úředníci, hospodářství (rybníkářství, cechy) česká kultura – humanismus, renaissance, manýrismus na dvoře Rudolfa II.

26 - Nizozemská revoluce

situace ve Španělsku a Nizozemí (místní vymezení) po polovině 16. století, příčiny revoluce, etapy a průběh, výsledky a význam (dopad na další vývoj země – hospodářský a politický)

27 - Válka o španělské dědictví

kdy, proč, kandidáti na španělského krále, výsledky, válka o španělské dědictví jako součást anglo-francouzských bojů o kolonie

28 - Třicetiletá válka

časové vymezení, příčiny, nepřátelské bloky, jednotlivé etapy, výsledky a význam důraz na českou válku jako vyvrcholení domácího odboje stavů proti politice Habsburků: příčiny, druhá pražská defenestrace, další vývoj – Fridrich Falcký a jeho role, bitva na Bílé hoře

29 - Anglická buržoazní revoluce

vystřídání Tudorovců Stuartovci roku 1603, charakteristika vlády Jakuba I., Karla I., vyhocení společenské krize za Karla I., presbyteriáni a independenti, králův sestup, etapy revoluce, jejich časové vymezení, charakteristika, Oliver Cromwell a jeho vývoj, rozkol v povstaleckém táboře, osud Karla I., navigační akta, restaurace Stuartovců, „slavná revoluce“, toryové a whigové, výsledky a význam revoluce

30 - Barokní kultura

Pojem barok, časové vymezení, společenské kořeny slohu, charakteristika radikální i klasicizující větve, literatura, věda, výtvarné umění, architektura, malířství, sochařství ... typické prvky a nejvýznamnější představitelé domácí i cizí, barok v Litomyšli

31 - České země v době pobělohorské

Výsledek stavovského povstání v Čechách, význam bitvy na Bílé hoře, Matyáš, Ferdinand II. a Ferdinand III., potrestání českých stavů, Obnovené zřízení zemské (obsah, význam, dopad), Čechy a vestfálský mír, význam třicetileté války pro české země, stav země, 2. nevolnictví, selské bouře v 17. století

32 - Boj Anglie a Francie o světovládu

Francie po třicetileté válce - absolutismus, Ludvík XIV. a jeho politika, účast na válce o španělské dědictví, mír v Utrechtu, výsledky střetu, poměry za Ludvíka XV., francouzské kolonie v 17. a 18. století – viz. atlas str.26 a 38

Anglie téže doby – Oranžská dynastie, Prohlášení práv, vznik Velké Británie, Hannoverská dynastie, zahraniční politika Walpola a Pitta, boje s Francií v Evropě i koloniích, anglické kolonie 17.-18. století (atlas ...)

33 - Rusko 17. a 18. století

carismus a jeho kořeny, samoděržaví, selská válka, Lžidimitrijové, povstání Stěnky Razina, tendence ruské politiky v 18. století, Petr Veliký a jeho význam pro Rusko, palácové převraty a Kateřina Veliká, povstání Jemeljana Pytačova hospodářství Ruska, charakteristika osvícenského absolutismu v Rusku, příčiny ruské hospodářské i kulturní zaostalosti za západní Evropou

34 – Osvícenský absolutismus v Prusku atd.

vznik pruského království, jeho militarismus, junkeři, proč se Hohenzollernové nechali korunovat pruským králem, Fridrich Vilém a války o dědictví habsburské, výsledky 1. a 2. války o Slezsko

35 – Polsko do konce 18. století

polsko-litevský stát, postavení magnátů v něm (stavovská republika), boje s Ruskem a Švédskem, národnostní a náboženská skladba obyvatel, „pustá pole“, mezinárodní postavení, úpadek státu v 18. století, trojí dělení Polska

36 – České země v době slezských válek a osvícenských reforem

pragmatická sankce, války o habsburské (rakouské) dědictví, války o Slezsko, sedmiletá válka (1756 – 1763), charakteristika osvícenského absolutismu, reformy Marie Terezie a Josefa II., podstata 2. nevolnictví (a poddanství), nevolnické bouře 2. poloviny 18. století, Josefův robotní patent, hospodářská situace českých zemí, školství a jazyková situace v říši, postavení katolické církve, jezuité a další řády (piaristé v Litomyšli), A. Koniáš, temno (?)

37 – První průmyslová revoluce

časové vymezení, kde a proč začala, technické předpoklady, počátky v textilním odvětví, přechod manufaktur v továrny, šíření technického pokroku do dalších odvětví a zemí (ze západu na východ), důležité vynálezy
sociální dopady průmyslové revoluce, její vliv na mezinárodní postavení Velké Británie, souvislosti prům. revoluce a kolonialismu

38 – Vznik USA

poměry v britských koloniích v Severní Americe, příčiny rostoucích rozporů mezi VB a jejími americkými koloniemi, bostonský čajový dýchánek, další průběh bojů, 1. a 2. kontinentální kongres a reakce Británie, Deklarace nezávislosti (obsah, smysl, význam), válka o samostatnost, výsledky, období konfederace, charakter USA po roce 1789

39 – Osvícenství, neoklasicismus, empír

časový nástin, vymezení pojmů, osvícenství jako výraz úpadku feudalismu, kořeny osvícenství, charakteristika, osvícenská filosofie, Voltaire, encyklopedisté, Denis Diderot
charakteristika neoklasicismu jako výtvarného slohu, vztah k antice, klasicismus v literatuře, malířství, sochařství a architektuře, Napoleon Bonaparte jako duchovní otec empíru (proč a z čeho vycházel, jeho reprezentativní a oslavný charakter, strohost, empír v Litomyšli)
hudební klasikové – Haydn, Beethoven, Mozart

40 – Velká francouzská buržoazní revoluce

proč jde o mezník v lidských dějinách, situace ve francouzské společnosti 2. poloviny 18. století, osobnost Ludvíka XVI., svolání generálních stavů, průběh jejich jednání, prohlášení 3. stavu Národním shromážděním, spontánní reakce Pařížanů a její vyvrcholení (dobytí Bastily)
jak toho Národní shromáždění využilo, „velký strach“ ve Francii, vznik Ústavodárného národního shromáždění a částečné odstranění feudalismu ve Francii, Prohlášení práv člověka a občana (obsah, smysl, jde o základní program Ústavodárného nár. shromáždění), prohloubení vnitřních rozporů v táboře revolucionářů
vznik klubů: jakobíni, cordelieři, girondisté, sansculoti
hospodářská situace hlavně v Paříži a radikalizace širokých vrstev, králův pokus o útěk a jeho zadržení, Francie konstituční monarchií, počátek válek Francie proti evropským panovníkům (monarchiím), vznik Komuny a její vliv na vítězství radikálů

Konvent a vyhlášení republiky, rok 1793 (poprava krále a královny, opatření Konventu, vznik Výboru pro veřejné blaho, povstání ve Vendée, jakobínská diktatura a její opatření, Robespierre v čele revoluce, likvidace odpůrců a zužování základny revoluce, 9. thermidor a konec vlastní revoluce

výsledky a význam revoluce, vývoj ve Francii po revoluci, direktorium, „spiknutí rovných“, vyústění revoluce ve vládu silného jedinice, Napoleon Bonaparte

41 – Napoleonské války

Napoleonova osobnost, vojenská kariéra, uplatnění ve VFBR a následujících válkách

18. brumaire a Napoleonova vojenská diktatura, jeho výbojné války, významné bitvy až po ruské tažení, příčiny úspěchů, Napoleon konzulem a francouzským císařem, jeho porážka a další osud

důsledky napoleonských válek

42 – Evropa po napoleonských válkách, vídeňský kongres

jednání ve Vídni 1814 – 15, cíl jednání, výsledky (pro Francii, VB, Rusko, Rakousko, Itálii, Německo, vznik Svaté Aliance – členové a smysl), vídeňský kongres jako pokus o upevnění stávajících poměrů v Evropě

43 – Romantismus, biedermeier

historické, filosofické a psychologické souvislosti vzniku romantismu, cit a rozum, sen a skutečnost, vztah k historii, přírodě, exotice, bohu, romantický subjektivismus a individualismus, smysl pro rozervanost a výjimečnost osobnosti, odvrát od antiky, příklon k domácímu prostředí – s tím související nacionalismus

romantická hudba, literatura, architektura, malířství, sochařství (rom. v Litomyšli – Nedošínský háj byl koncipován jako romantický park s drobnými stavbičkami, altány, jeskyněmi atd.)

biedermeier jako styl středních měšťanských vrstev, jeho projevy hl. v uměleckém řemesle

44 – Národně osvobozené hnutí v Evropě a Americe v 1. polovině 19. století

souvislosti tohoto hnutí s nacionalismem, průmyslovou revolucí, vznikem novodobých národů, Svatá aliance a Chaumontská smlouva, tři revoluční vlny, časové vymezení, příčiny revolučních hnutí, obecné i speciální cíle, průběh v některých státech

1. vlna: Německo, Itálie, Španělsko, latinská Amerika, Rusko, Balkán, výsledky

2. vlna: Francie (červencová revoluce), Belgie, Německo, Polsko, hnutí Mladá Evropa

revoluční rok 1848 v Evropě (Německo, Francie, Itálie), v rakouském císařství, českých zemích a na Slovensku (zde situaci komplikovaly národnostní poměry) ... zde zahrnuty i okruhy 47, 48 ... výsledky

45 – Liberalismus, nacionalismus, socialismus, dělnická hnutí

objasnění pojmů a jejich podstaty, příčiny vzniku jevů, které označují, význam pro vývoj lidské společnosti, liberalistické pojetí státu, ekonomiky, člověka a politiky, liberalismus politický a ekonomický, jeho pozitivní a negativní stránky, nacionalismus jako významný činitel národně osvobozeného hnutí, kořeny socialistického učení, utopičtí socialisté, Marx a Engels, Komunistický manifest, vznik a vývoj dělnického hnutí od živelných forem po vznik dělnických politických stran (sociální demokracie, komunistické strany ve 20. století)

46 – České a slovenské národní obrození

objasnění pojmu, časové vymezení, čím připraveno, jednotlivé etapy, jejich cíle, prostředky, vůdci a další osobnosti, završení procesu vznikem politického programu (austroslavismus a představitelé, panslavismus a stoupenci), vztahy česko-slovenské, ztížené poměry na

Slovensku, rozdvojení slovenských obrozenců na stoupence vlastního slovenského spisovného jazyka a na zastánce bibličtiny, štúrovské řešení jazykové otázky a jeho dopad, výsledky slovenského národního obrození

47 – Vznik italského království

příčiny rozdrobenosti Itálie (historické kořeny), poměry po pol. 19. století, snaha po sjednocení jedním ze stimulů revolučního vření (od 1. pol. 17. století)

1. etapa sjednocení - 1859 – bitva u Solferina
2. etapa - 1860, G. Garibaldi
3. etapa - 1866 po bitvě u Sadové připojeno Benátsko, 1870 připojen i Řím jako hlavní město panovník V. Emanuel

48 – Vznik německého císařství

historické příčiny rozdrobenosti německé oblasti, bezvýznamnější země, vznik Německého spolku pod vedením Rakouska, pokus o sjednocení v 1. polovině 19. století, Prusko jako sjednocovací centrum (Hohenzollernové), role junkerů a armády, postup shoda, Otto von Bismarck, etapy:

1. etapa - 1866 Sadová, vznik Severoněmeckého spolku
2. etapa – 1870- 71, válka s Francií, bitva u Sedanu, pruský král německým císařem, charakteristika nově vzniklého státu

49 – Občanská válka v USA

příčiny přistěhovalectví Evropanů do USA, důsledky pro indiány, nerovnoměrný hospodářský vývoj v severních a jižních státech, rozpory mezi nimi jako důsledek hospodářských disproporcí, A. Lincoln prezidentem, reakce 8 jižních států
občanská válka 1861 – 65, její cíle, stručně průběh, výsledky, hospodářský a politický dopad

50 – Počátky samostatné české politiky v rámci monarchie

rakouské císařství v době Bachova absolutismu (1849 – 60), mezinárodní postavení (pozice v Německém spolku, účast v krymské válce, boje v Itálii), vnitropolitická situace (zrušení konstituce, posílení vlivu církve, germanizace, liberalismus v hospodářství, nová správa), vývoj v letech 1860 – 66 (Říjnový diplom, oktrojovaná ústava z roku 1861, nespokojenost Čechů a Maďarů, F. L. Rieger a jeho český politický program), vychází z Palackého austroslavismu, ale má jisté požadavky, pasivní rezistence Čechů vůči Říšské radě, po roce 1863 se česká politická reprezentace rozpadá na staročechy a mladočechy, jejich program a představitelé, kulturní a společenské oživení českého prostředí po roce 1861 (Sokol, Hlahol, Umělec, Beseda aj.)

rakousko-uherské vyrovnání (Předlitavsko, Zalitavsko, centra, hospodářství, správa, národnostní složení), pokusy o české vyrovnání, pokračování pasivní rezistence, pouť na Rus, nutnost řešení národnostní otázky v Předlitavsku, František Josef I. slibuje korunovaci, fundamentálky, jejich neúspěch kvůli odporu českých Němců, dopad této skutečnosti na české hospodářství, kulturu (klady a zápory)

dopad porážek v Itálii a u Sadové, společné a oddělené záležitosti

51 – TVR a její důsledky pro společnost

návaznost 2. průmyslové revoluce na první (klasicistickou), časové vymezení, konec kapitalismu volné soutěže, objev elektřiny a vynález spalovacího motoru, další (telefon, telegraf, kinematograf, Rentgenovy paprsky)

znaky 2. průmysl. revoluce - nové energie, suroviny, věda součástí výrobního procesu, výroba nových hmot, vznik nových prům. odvětví, mechanizace výroby, novinky ve zbrojním průmyslu, pokrok v zemědělství, nejvýznamnější podniky a osobnosti

2. prům. revoluce v českých zemích - Křižík, Kelben, Tatra Kopřivnice, Laurin + Klement, Škodovy závody Plzeň, Poldina hut' ...

důsledky revoluce (koncentrace a centralizace kapitálu, hospodářské rozdělení světa, boj za územní rozdělení světa), demografická exploze, zlepšení životních a pracovních podmínek dělnictva, nebezpečí války (proč ?)

52 – Poměr sil v Evropě a světě, vznik mocenských bloků

vnitropolitická a hospodářská charakteristika mocností v poslední čtvrtině 19. století (VB, USA, Francie, Německo, Itálie, Rusko, Japonsko, Rakousko-Uhersko), mezinárodní vztahy v 70. a 80. letech (spolek tří císařů 1873, východní krize 1876 ukončená mírem v San Stefanu, vznik Dvojspolku 1879 a Trojspolku 1882), formování Dohody jako mocenské protiváhy Trojspolku (1894 smlouva rusko-francouzská, 1904 „srdečná dohoda“ britsko-francouzská, 1907 smlouva rusko-britská), příčiny vzniku bloků, důsledky pro svět

53 – Boj o kolonie, balkánské války

souvislosti s 2. průmyslovou revolucí, souvislost se vznikem mocenských bloků, oblasti střetu zájmů impérií: Balkán – Turecko, zde šlo o zájmy Rakousko-Uherska, Ruska, VB

Afrika – růst britského koloniálního panství, francouzské pronikání, Belgie, Itálie, Německa – viz atlas strana 34

Blízký východ – VB a pronikání Německa

Dálný východ – záměry Ruska, Japonska, Německa, Francie, VB, jejich křížení, rusko-japonská válka, dělení Číny a povstání boxerů

časové vymezení balkánských válek, jejich příčiny, výsledky, boj o kolonie významným faktorem zvyšujícím mezinárodní napětí na přelomu století a v předvečer 1. světové války

54 – Počátky politického pluralismu v českých zemích, situace na Slovensku

oktrojovaná ústava , 1861, názor české politické reprezentace (tj. 26 českých poslanců v říšské radě), český politický program (formuje Rieger), pasivní opozice vůči říšské radě, rozpad české politické reprezentace na mladočechy a staročechy (zástupci, názory, vztah Čechů k rakousko-uherskému vyrovnání 1867, proč posléze odešli Češi i ze zemských sněmů, smysl fundamentálek, 1878 návrat českých poslanců do zemských sněmů, 1879 i do říšské rady, tj. počátek aktivní politiky, státoprávní ohrazení, drobečková politika, rozdělení pražské univerzity na českou a německou, Stremayerova jazyková nařízení, punktace 1890, volební vítězství mladočechů 1891, proces s Omladinou, postupný vznik dalších českých politických stran (sociální demokracie – členstvo, cíle, představitelé, agrární strana, křesťansko-sociální, nacionální, národně-sociální strana), boj za volební právo (kurie, volební census, 1907 všeobecné volební právo)

poměry na Slovensku od 60. let do počátku 20. století (postavení Slováků, zesílení maďarizace po rakousko-uherském vyrovnání, programové odnárodňování, rušení slovenských škol, hlavně gymnázií, likvidace slovenské inteligence, nepatrná účast Slováků na uherském sněmu, hospodářská zaostalost, vystěhovalectví do Ameriky)

55 – Kultura 2. poloviny 19. století – počátek 20. století

realismus (vysvětlení pojmu, časové vymezení, cíl proudu, inspirace, tematické okruhy, cit a rozum, významní malíři, sochaři, architekti, literáti ruští, francouzští, angličtí aj., v českém prostředí – lit. generace Národního divadla, B. Smetana, A. Dvořák, Myslbek, Purkyně, J. Mánes)

impresionismus – doba a místo vzniku, nejvýznamnější malíři (podstata impresion. malby), literáti (taktéž), sochaři (Rodin částí tvorby)

symbolismus – podstata, cíle, naši i evropští básníci, duchovní protipól smyslového impresionismu

dekadence – kořeny, cíle (provokace, znechucení, zejména literáti)

secese – odtržení, objasnění pojmu, časové vymezení, projevy v malířství (G. Klimt, A. Mucha), architektuře (A. Gaudí aj., u nás J. Kotěra, secese v Litomyšli)

expresionismus – vysvětlení pojmu, vznik v německém prostředí, jaké vyjadřuje pocity, jak souvisí s dobou

kubismus – co přinesl nového, nejvýznamnější malíři (Picasso), sochaři (též, u nás O. Gutfreund), architekti (Gočár – dům U Černé Matky Boží v Praze)

fauvismus – vysvětlení pojmu, jeho projevy v malířství a nejvýznamnější představitelé (H. Matisse)

56 – 1. světová válka

příčiny, válečné ohnisko, konflikty předcházející světovou válku, záminky, počátek, vývoj na frontách i v zázemí, výsledky a význam

57 – 1. Československý zahraniční odboj, vznik ČSR

český politický program před 1. sv. válkou, postupný odklon od prorakouské politiky (K. Kramář – proruské orientace, posléze i T. G. Masaryk) pro státní samostatnost (vliv válečných útrap na růst protivídeňských nálad, represe ze strany Vídně, odboj doma – v počátcích války potlačen), odboj v zahraničí nabývá na významu, osobnost T. G. Masaryka (vývoj), jeho počáteční postavení v zahraničí, E. Beneš, M. R. Štefánik, Československá národní rada v Paříži, Maffie, vznik čs. legií a jejich význam (Rusko, Francie, Itálie), Pittsburghská dohoda, Washingtonská deklarace, význam emigrace pro vznik ČSR, vývoj dění doma, manifest čs. spisovatelů 1917, Tříkrálová deklarace, Národní Výbor, Socialistická rada, 14. říjen 1918, muži října (Soukup, Stříbrný, Švehla, Šrobár, Rašín), kapitulace Rakousko-Uherska 27. 10., vyhlášení ČSR den nato, první krok nového státu v listopadu 1918, rozsah ČSR, odtržení od Rak-Uh ... vznik samostatného státu (nutností ?) ...

58 – VŘSR a vznik SSSR

situace v Rusku počátkem 20. století (hospodářská, politická a kulturní zaostalost, postavení bohatých a chudiny, vznik ilegálních socialistických stran), válka s Japonskem a krvavá neděle 1905, Stolypinova vláda, carská rodina a Rasputin, válečné neúspěchy od roku 1915, radikalizace lidu v březnu 1917 a březnová revoluce, vznik dvojvládí – prozatímní vláda (Kerenskij) a sovětských dělnických a vojenských zástupců, jejich charakteristika, příčiny neúspěchu prozatímní vlády, Leninovi bolševici, jejich záměry, metody, osobnost V. I. Lenina (Uljanova), Trockij, Kameněv, Zjnověv, listopadový vojenský převrat a vítězství bolševiků, charakter převratu a příčiny úspěchu hrstky bolševiků, podepsání separátního míru s Německem, boje s domácími nepřáteli (bělogvardějci – Děnikin, Kolčak, Juděnič, Wrangel), tj. občanská válka v Rusku, intervenční tažení proti bolševikům, role českoslov. legií v Rusku, příčiny neúspěchu protibolševických akcí, vznik SSSR 1922 (formálně svazek autonomních zemí, ve skutečnosti centrálně řízené impérium)

59 – Versailleský systém

vysvětlit pojem (též Versaillesko-Washingtonská soustava), hlavně výsledky 1. sv. války, příčiny neúspěchu centrálních mocností, kdy a kde podepsány příslušné mírové smlouvy (Versailles, Saint Germain, Neuilly, Trianon, Sévres), kdo jednal ve Versailles, o čem, výsledky, labilita tohoto uspořádání světa, problém Německa (konference v Janově, Rapallo, rúrská krize, Dawesův plán 1924, Youngův plán 1929), problém Ruska (SSSR) a komunismu (proč velmoci nepřátelské k rus. Státu, ruský úspěch v Janově, postupné uznávání SSSR de iure, role Kominterny při šíření Stalinova vlivu v zahraničí), postavení, charakteristika a role Společnosti národů (co ji oslabovalo), rýnský garanční pakt (=Locarno a nebezpečí pro ČSR a Polsko, které z něj vyplývalo, ztroskotání snah o všeobecný garanční

pakt, bezvýsledná jednání o odzbrojení, Briand-Kelloggův pakt 1928 a jeho mizivý reálný dopad, nástin situace politické a hospodářské v nejdůležitějších zemích světa ve 20. letech – vítězné státy tj. USA (růst vlivu, demokraté a republikáni, růst výroby, pronikání levného amerického zboží do Evropy, klady a záporny „amerického způsobu života“)

Velká Británie (oslabené postavení, ale nejsilnější v Evropě, konzervativci a labouristé, sociální otřesy, růst samostatnosti hl. dominií)

Francie (válkou těžce zasažena, úsilí o hegemonii v Evropě, rúrská krize 1923, pokles vlivu Francie v 2. pol. 20. let)

Itálie a její specifika (nespokojenost s výsledky války, silný nacionalismus, dělnické nepokoje, vznik fašismu a faš. Stany, Mussolini, „ochod na Řím“, charakter faš. diktatury)

Německo (výmarská republika, odpor proti ní zleva i zprava od monarchistů, velmi tvrdé podmínky mírové smlouvy, nebezpečí z toho plynoucí, následek rúrské krize = okupace Porúří, hyperinflace, počátky německého fašismu)

situace v Maďarsku a Rakousku

60 – SSSR ve 20. a 30. letech, komunismus v Asii

výsledek listopadových událostí v Petrohradě a jinde v Rusku, Lenin a brestlitevský mír (podmínky, příčiny uzavření), vnitřní a vnější nepřátelé Leninova režimu v letech 1918-21 (bělogvardějci a jejich vůdcové, intervenční tažení, místo čs. legií), výsledky a příčiny úspěchu bolševiků, vznik SSSR, válečný komunismus a jeho následky, vzpoura v Kronštatu, NEP, smrt V. I. Lenina a boj Tráckého se Stalinem o moc, zavádění stalinismu, kolektivizace zemědělství a její důsledky, Janov 1922, Kominternu, hospodářství 30. let (plánování, industrializace, rozkuločování, kolchozy, hladomor, sovchozy, přidělový systém), osobnost J. V. Stalina, odstraňování jeho odpůrců až po vznik diktatury jedince, čistky v armádě a jejich důsledky

komunismus v Číně (vývoj ve 20. letech, tj. Kuomintang, Čankajšek, komunisté Mao-ce-Tung), občanská válka v letech 30.

61 – Velká hospodářská krize

časové vymezení, „černý pátek“, šíření krize do Evropy, obecně fáze hospodářských krizí, jejich časové vymezení v případě této, důsledky (šíření fašismu, růst nebezpečí svět. Války), zvláštní vývoj v SSSR, způsob řešení krize v USA (New Deal), časový průběh krize v ČSR, agrární krize, krize spotřebního průmyslu a jiných odvětví, sociální důsledky, opatření vlády, reakce dělníků, příčiny vleklosti krize u nás, politické důsledky krize (radikalizace nacionalistů mezi Čechy, Slováky, sudetskými Němci, šíření komunismu)

62 – Hospodářská, politická a kulturní charakteristika první republiky

stručné okolnosti vzniku ČSR, otázky hranic (boj o území sudetských Němců, Slovensko, Těšínsko), vnitropolitický vývoj ve 20. a 30. letech, politický systém (parlament, Hrad, Pětka, prezident, nejdůležitější politické strany a jejich charakteristika – agrární, sociálně demokratická, KSC, socialistická, lidová, Hlinkova Ludová), zahraniční politika (orientace na Západ – hlavně Francii, Malá dohoda, vztahy s Polskem, Rakouskem, Německem, SSSR), literatura, divadlo, hudba a výtvarné umění v ČSR ve 20. a 30. letech, hospodářská stránka (výchozí situace zděděná z Rak-Uh, dopad 1. sv. války, hosp. vzestup do hosp. krize, trvalé problémy, Rašínovy reformy, tj. kolkování peněz a deflace, celkové hodnocení hospodářství 20. a 30. let (vztah hosp. poměrů a zotřování národnostních problémů u nás, nár. složení obyvatel 1. republiky, vztahy - hlavně Čech a Němců, jejich vývoj, aktivistické německé politické strany, zotřování vlivem Hitlerovy propagandy a hosp. krize, vyústění v národnostní krizi v předvečer 2. sv. v.)

63 – Fašismus, mezinárodní vztahy ve 30. letech

příčiny zesílení vlivu totalitních ideologií ve 30. letech (tj. fašismu a komunismu), rysy fašismu (tj. odpor k demokracii, porušování lidských práv, vůdcovský princip, oporou ozbrojené složky a propaganda, státní kontroly ekonomiky), vztah fašismu a komunismu, podstata fašismu, vznik a šíření v Itálii, „hnědý mor“ v Německu, Hitler a pivní puč v Mnichově, Mein Kampf a jeho hlavní myšlenky, NSDAP, Hitler k moci 1933 (požár Říšského sněmu), Hitlerova opatření pro převzetí moci, SS a SA, „noc dlouhých nožů“ 1934, Goebbelsova propaganda, norimberské zákony, hospodářská politika, Hitlerovy cíle, fašismus v jiných zemích (Rakousko – Dollfus, Francie – Ohňové kříže, Španělsko – Falanga + občanská válka zde, Franco), charakteristika mezinárodních vztahů od počátku 30. let, nárůst lokálních válečných konfliktů, situace na Dálném Východě (Japonsko proti Číně, Japonsko proti SSSR), Africe (Itálie napadla Habeš), situace v Evropě – přípravy Německa k válce (zavedení branné povinnosti, připojení Sárska, remilitarizace Porýní, spolupráce s Francem, pakt proti Kominterně), vznik Osy Berlín – Řím – Tokio, reakce mocností – appeasement, pokus o politiku kolektivní bezpečnosti (Východní Locarno), přístup k občanské válce ve Španělsku, politika Kominterny

64 – Mnichov a jeho důsledky

čím byl roku 1938 připraven (ústupky Hitlerovi, appeasement, úpadek demokracie), anšlus Rakouska Fall grun (jednání Hitlera s Henleinem v březnu, Henleinův dubnový program, květnové krize, cíl Hitlera), mise lorda Runcimana, přijetí Henleinových požadavků českou vládou, násilné vystoupení henleinovců v pohraničí, přístup spojenců (Francie, SSSR, Malá dohoda), schůzka Hitlera a Chamberlaina v Berchtesgadenu a Godesbergu, stupňování Hitlerových požadavků, československá mobilizace 23. 9. , Mnichovská konference (účastníci, výsledky, reakce ČSR) důsledky přijetí mnich. Diktátu (co se týče území, obyvatelstva, průmyslu, obranyschopnosti, garancí nových čs. hranic), polský záběr Těšínska, maďarský zábor jižního Slovenska a Podkarpatské Rusi, charakteristika 2. československé republiky

65 – Kultura mezi dvěma světovými válkami

mnohotvárná, filosofie (marxismus-leninismus, pragmatismus, fenomenologie, existencialismus, postavení náboženství), další vědy (jaderná fyzika, astrofyzika a Einstein, biologie a lékařství, technika)
literatura (hl. představitelé), surrealismus v literatuře, existencialismus, hudba (Ravellaj), výtvarné umění – doznívání dada a kubismu, expresionismus, surrealismus, abstrakce, angažované umění, socialistický realismus, hl. představitelé
architektura, film

66 – 2. světová válka

periodizace, příčiny a charakter konfliktu, rok 1939 a události bezprostředně předcházející 2. sv. válce (pád 2. čes. republiky, obsazení Albánie Itálií, Ocelový pakt, anglo-francouzská smlouva o garanci polských hranic, sovětsko-německá smlouva)
začátek války - 1. období (porážka Polska, „podivná válka“, vývoj v roce 1940, tj. napadení Nizozemí, Belgie, Francie, rozdělení Francie, de Taille, bitva o Británii, Pakt tří ze září 1940, německý vpád na Balkán, africká fronta, SSSR si zajišťuje hranice na západě)
2. období (plán Barbarossa, postup němec. vojsk Sever - na Leningrad, Střed – na Moskvu, Jih – Ukrajina, Donbas, Baku, účast satelitních armád, počáteční úspěchy Němců, příčiny, postup Rudé armády, blokáda Leningradu, boj o Moskvu, bitva o Stalingrad, vstup USA do války), vývoj na Dálném Východě, ponorková válka v Atlantiku, vývoj v Africe až po kapitulaci fašistických vojsk v květnu 1943, vznik protifašistické koalice (Atlantická charta, Trojka)

3. období (situace Německa, růst odboje v okupovaných zemích, vývoj na východní frontě – kurský oblouk, postup RA na západ, invaze anglo-amerických vojsk na Sicílii, teheránská konference – účastníci, výsledky, význam)

4. období (postup RA, osvobození jednotlivých zemí východní a střední Evropy Rudou armádou, varšavské povstání 1944, vývoj na území Itálie, invaze v Normandii, ofenzíva Němců v Ardénách, jaltská konference, konec války v Evropě)

5. období (tj. konec války v Tichomoří, Hirošima a Nagasaki, postupimská konference)
výsledky 2. sv. války

67 – Poválečné uspořádání světa

vyjít z výsledků 2. sv. války (materiální a lidské ztráty, postavení Německa, SSSR a dalších součástí, rozdělení Německa a Rakouska na okupační pásma, otázka reparací, změny hranic – Polska, SSSR, ČSR, Německa, vznik polarity supervelmocí – SSSR a USA, vznik OSN – charakteristika a smysl instituce), procesy s válečnými zločinci v Norimberku (smysl, někteří obžalovaní), vývoj vztahů Trojky po postupimské konferenci až po počátek studené války

68 – 2. československý zahraniční odboj

vznik Protektorátu, jeho charakteristika, rozvrstvení české společnosti dle vztahu k okupantům, čeští protektorátní politici, hospodářství, situace na Slovensku (hlinkovci), český odboj (domácí – komunistický i nekomunistický, tj. politické ústředí, Petiční výbor „Věrní zůstaneme“, Obrana národa, ÚVOD, Národní revoluční výbor Československa, zahraniční komunistický v Moskvě a nekomunistický na Západě – Československý národní výbor, účast Čechů a Slováků v protiněmeckém boji – Afrika, Jugoslávie, SSSR)
slovenské národní povstání (příčiny, průběh, neúspěch, osvobození ČSR, Pražské povstání

69 – Západ po 2. světové válce

Velká Británie – uspořádání moci a správy tradiční (monarchie, role královny, premiéra, politické strany), vlna znárodnění ve 40. letech, hospodářská politika, problém Severního Irsku, proces dekolonizace (osamostatnění Indie, afrických držav), suezská krize 1956, válka o Falklandy v 80. letech

USA – státní forma, postavení presidenta, kongres a politické strany, politický vývoj (Marshallův plán, McCarthy, americké zásahy na Kubě, karibská krize, účast na válce v Koreji a ve Vietnamu, americko-sovětská jednání o snižování zbrojení v 70. letech), americký životní styl – klady a zápory

Francie – čtvrtá republika 1946 – 58, problém dekolonizace, válka v Koreji, porážka Francie u Dien Bien Phu, alžírský problém, De Gaulle a 5. republika, státní zásahy do hospodářství

Německo – vývoj bezprostředně po 2. sv. válce, okupační zóny, rozdělení na NDR a SRN 1949, Konrád Adenauer, vstup SRN do NATO, „německý zázrak“, vztahy s NDR a berlínská krize, podpis německo-československé smlouvy 1973, sjednocení obou částí 1990

70 – ČSR 1945 - 48

zahraničnopolitická orientace na SSSR (proč ?), hranice (problém Podkarpatské Rusi a Těšínska), snaha o odstranění národnostních menšin, hlavně Němců a Maďarů (divoký a organizovaný odsun), vnitropolitické poměry, tj. vztah košické vlády a České národní rady, přítomnost cizích armád, organizace státní moci na Slovensku (Slovenská národní rada a Sbor pověřenců, 3 pražské dohody, které upravily vztahy mezi československou vládou v Praze a vládními orgány na Slovensku), rozsah a forma znárodnění, Benešovy znárodnovací dekrety, pozemková reforma, politický systém, tj. státní forma, president a Národní shromáždění, nejdůležitější politické strany v Čechách a na Slovensku, Národní

Fronta, volby 1946 a postupné upevňování vlivu KSČ, vývoj v roce 1947 vedoucí k únorové krizi 1948, vyústění této krize a 25. únor, příčiny úspěchu komunistů, smrt Jana Masaryka, abdikace E. Beneše, K. Gottwald čs. prezidentem

71 – ČSR 1948 - 1968

závislost na SSSR, likvidace odpůrců režimu (politické stran, jednotlivci), politické procesy 1949-53, jejich smysl, emigrace, budování socialistické ekonomiky (zestátnování, centrální plány, přestavba průmyslu, kolektivizace zemědělství), osobnost K. Gottwalda, smrt Stalina a Gottwalda, A. Zápotocký, A. Novotný, nová ústava 1960, charakteristika 60. let, reformy O. Šika, příčiny reformních nálad 1967 a 68, první projevy nespokojenosti roku 1967, nástup reformních komunistů v lednu 68 osobou A. Dubčeka, L. Svobody, Akční program KSČ, změny ve společenském životě vyvolané reformním děním, opozice doma a v zahraničí – její formování, varšavská schůzka, schůzky v Černé nad Tisou a Bratislavě, Provolání 2000 slov, 20. – 21. srpen 1968, čeští politikové v Moskvě, moskevský protokol, 14. sjezd KSČ

72 – Státy světové socialistické soustavy

tzv. lidově demokratické země po 2. sv. válce (evropské a mimoevropské), příčiny vzniku lidových demokracií, SSSR po 2. sv. válce – vnitropolitické poměry, stručné politické dějiny (Stalin, gulagy, Berija, Chruščev, 20. sjezd KSSS, odhalení kultu osobnosti, destalinizace, karibská krize, Brežněv, vpád do Afghánistánu, Gorbačov, glasnost, perestrojka, rozpad SSSR 1991)

charakteristika hospodářství, kultury, tzv. lidových demokracií – politická, hospodářská, odeologická, Informbyro, RVHP, Varšavská smlouva, sovětsko-jugoslávská roztržka 1948, inscenované procesy do roku 1953, vliv destalinizace v SSSR na poměry v dalších zemích sovětského bloku, stavba zdi v Berlíně a 2. berlínská krize

polské léto 1956, Maďarsko 1956, pražské jaro a 1968, sovětsko-čínská roztržka, rozpad sovětského bloku 1989

73 – Studená válka

objasnění pojmu, začátek – Churchillův projev ve Fultonu, železná opona, Trumanova doktrína, Marshallův plán, založení Informbyra, 1. berlínská krize 48-49 a následné rozdělení Německa, vznik NATO roku 1949, válka v Koreji jako 1. poválečný případ války „horké“, Varšavská smlouva, období 1. uvolnění (1955-56), 2. berlínská krize, 2. uvolnění 62 – 64, Helsinská konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, Salt I a II, přechodné zostření vztahů V-Z za R. Reagana, zásadní změna za Gorbačova, rozpad sovětského bloku a rozpuštění Varšavské smlouvy znamená konec studené války (v oblasti ideologické, politické, ekonomické a vojenské)

74 – Dekolonizace

viz. příslušné materiály

75 - Normalizace

1. fáze – srpen 1968 až duben 1969, přítomnost sovětských vojsk, vměšování do vývoje, tlak sovětských i domácích normalizátorů, postupné odstraňování reformních komunistů z veřejného života, Zákon o federaci (F. Kriegel, J. Smrkovský), další vlna emigrace, projevy protestu české veřejnosti vrcholící demonstrativním upálením Jana Palacha a Jana Zajíce, ústup od ekonomických reforem od počátku roku 1969, hokejový týden v březnu 1969

2. fáze – duben až podzim 1969, Brežněv rozhodl o rázné likvidaci reformních členů KSČ, Dubček vystřídán G. Husákem, L. Svoboda zůstal, čistky ve straně a společnosti, Poučení z krizového vývoje – základní myšlenky a smysl

3. fáze – od podzimu 1969, urychlení normalizace, sovětský diktát a československo-sovětská smlouva 1970 (smysl), následné čistky, akce Státní bezpečnosti, absolutní moc stranická nomenklatura, reakce ve společnosti (lhostejnost a apatie, snížení úrovně vědy, kultury, ekonomiky aj., stagnace a degenerace stranické politiky) – to vše připravuje převrat roku 1989

76 – Evropská integrace